

SI TË DISKUTOJMË DHE TI PËRGJIGJEMI GRUPEVE HEZITUESE PËR VAKSINIMIN NDAJ GRIPIT

**Dr.Ervisa Demollari
Iria Preza**

ISHP 2018

Disa përkufizime

Hezitimi ndaj vaksinimit:

Vonesa për të pranuar apo refuzuar vaksinimin, pavarësisht ofrimit të vaksinës në SH SH. Hezitimi është një fenomen:

- kompleks,
 - kontekst specifik (psh.vaksina gripit) dhe
 - që varion në kohë, vende dhe vaksina të ndryshme.
- Influencohet nga faktorë të ndryshëm

Refuzues ndaj vaksinimit:

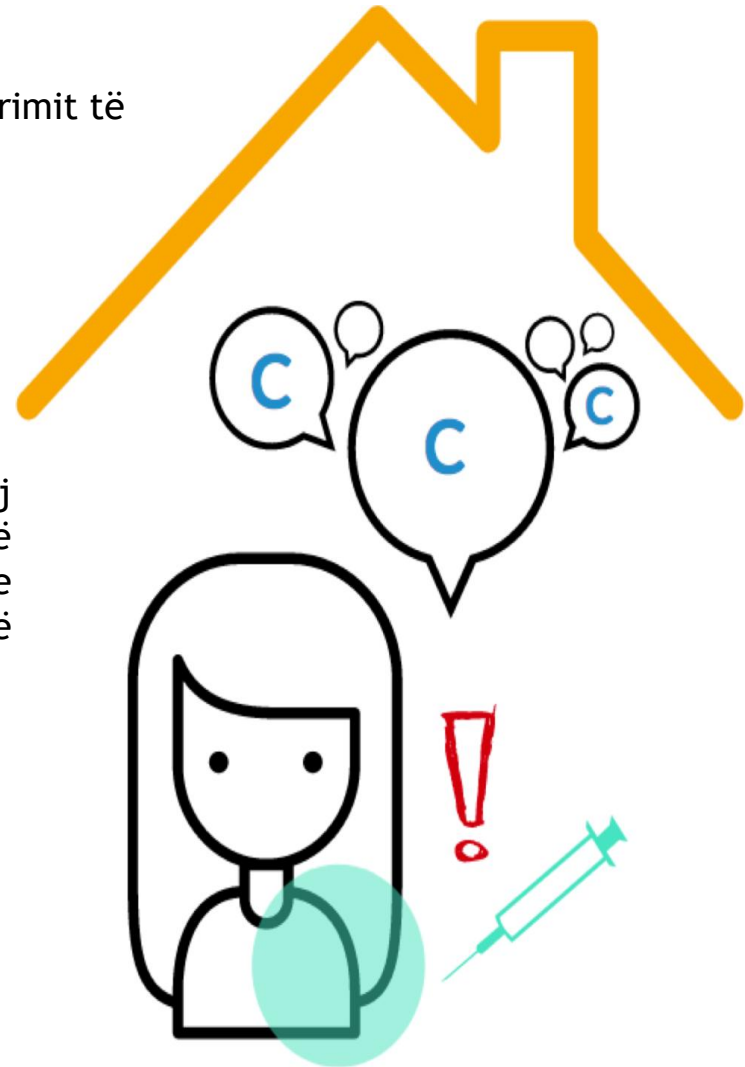
Është një person apo një grup që ka një qëndrim negativ ndaj vaksinimit dhe që nuk janë të hapur për të pranuar asnjë evidence shkencore që mund tu thuash. Këtu përfshihen dhe pjesa më ekstreme e refuzesve, anetarë të grupeve anti-vaksinë aktiv në publik (vocal deniers)

Skeptik ndaj vaksinimit:

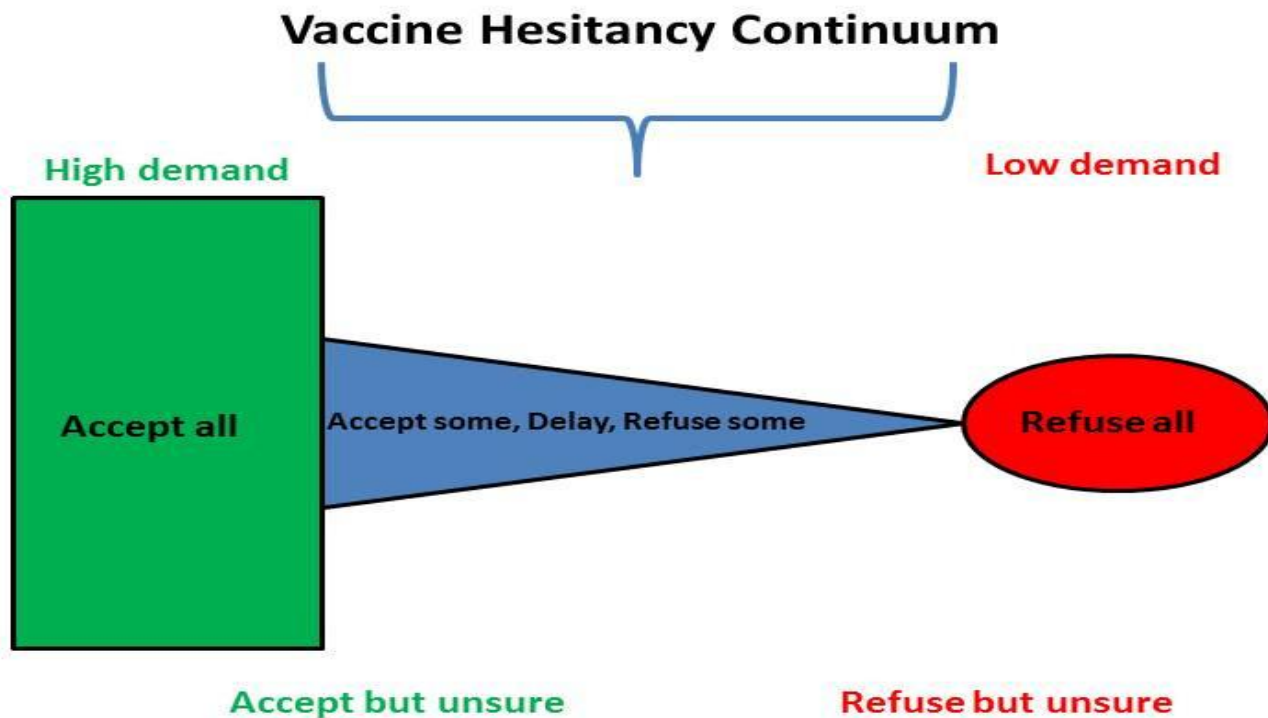
Është një person që kërkon mendim shkencor për të marrë një vendim lidhur me vaksinimin dhe është i gatshëm për të ndjekur faktet shkencore.

Pranimi i vaksinës

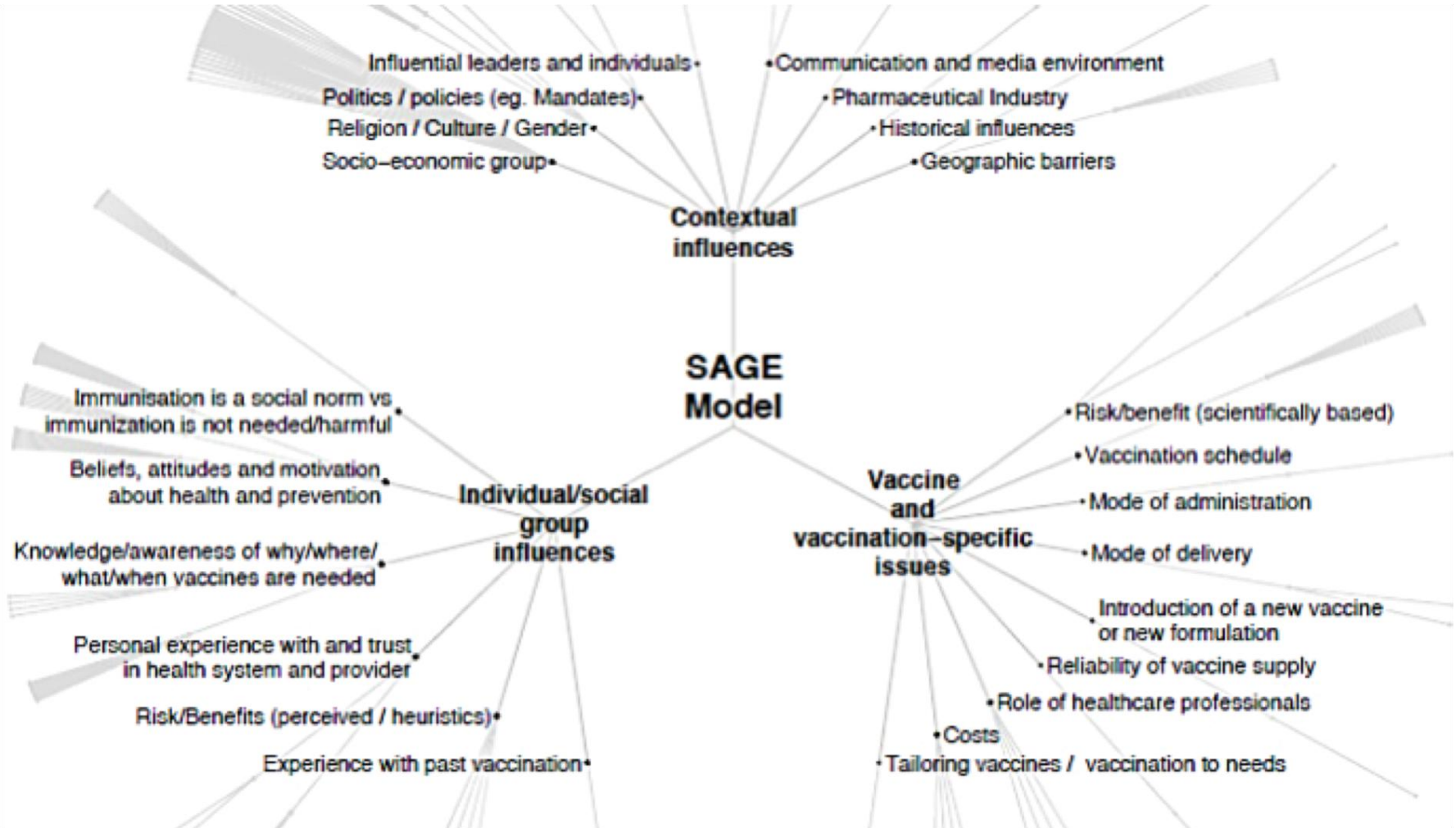
marrja me kohë e të gjitha vaksinave siç rekomandohet, kur vaksinat dhe shërbimet e vaksinave janë në dispozicion.

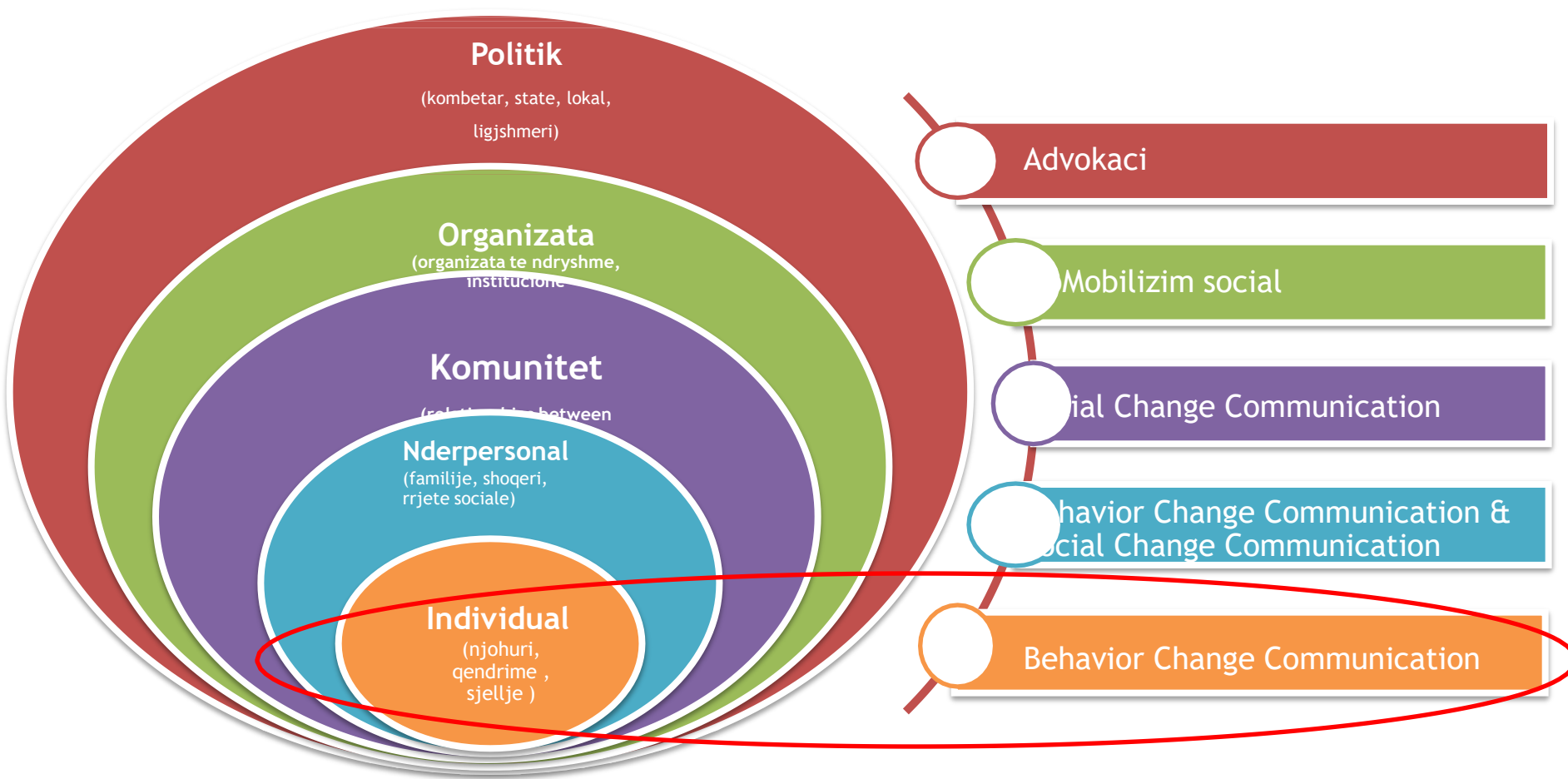
Spektri i hezitimit ndaj vaksinimit

Determinantët e hezitimit të vaksinimit

Fushat e veprimit - Modeli Socio-Ekologjik

Pse është i rëndësishëm roli i personelit shëndetësor?

- Është kontakti i parë i pacientit me sistemin shëndetësor
- Personeli shëndetësor është më i besuari dhe “influencuesi” më i mirë për ndryshuar hezitimin ndaj vaksinimit

Një qëndrim pozitiv dhe informues
Mund të influencojë në vendimin për vaksinim ndaj gripit

Leask J, et al. Communicating with parents about vaccination: a framework for health professionals. BMC pediatrics. 2012;12(1):154.

Paterson P, et al. Vaccine hesitancy and healthcare providers. Vaccine 2016 Dec 20;34(52): 6700-6706

Komunikimi jokorrekt me hezituesit e vaksinimit

Ja disa komunikime jokorrekte qe mund te rrisin shkallen e refuzimit :

“Vaksina ndaj gripit është e mirë. Ti duhet te vaksinohesh ” **(Direkte)**

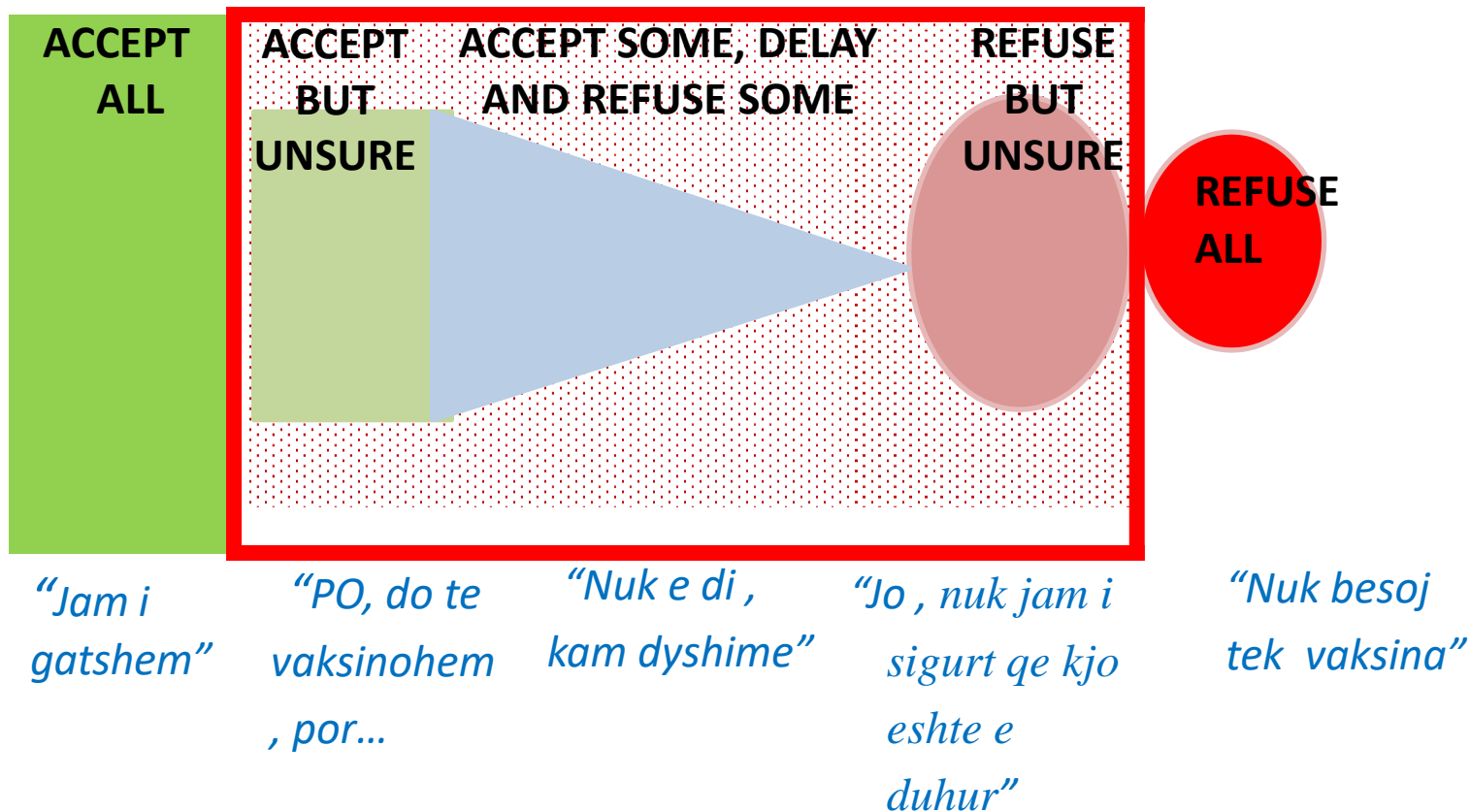
“Ju gaboni pasi studimet mbështesin vaksinat”(Argumentative)

Dukshem tregohet se pak apo aspak kohe nuk eshte harxhuar per te kuptuar arsyet e hezitimit per tu vaksinuar ndaj gripit.

Ky lloj komunikimi shpesh sjell mosbesim te individit ndaj personelit shendetesore....*dhe nuk sjell rezultat në mbulesën vaksinale...*

A mund të jetë një personel shëndetësor hezitues ?

HEZITIMI

Shenim: Strategji të ndryshme janë të nevojshme për grupe të ndryshme:

1) pranojnë, 2) hezitojnë, dhe 3) refuzojnë

Zërat hezitues/refuzues tek ne

Fenomen i dekadës së fundit:

5 hapa për një dialog efektiv me hezituesit e vaksinimit

Filloni me një deklaratë të supozuar, duke paraqitur vaksinimin si parazgjedhje, p.sh. "Është koha për vaksinën e gripit ". Nëse individi është "hezitues", ndiqni këto hapa:

- 1. Bëni pyetje të hapura:** p.sh. *"Cilat janë shqetësimet tuaja në lidhje me vaksinimin ndaj gripit?"*
- 2. Reflekto dhe përgjigju:** p.sh. *"Unë e kuptoj që dëshiron të bësh zgjedhjen më të mirë, por je nervoz ..."*
- 3. Përforconi pikat e forta, verifikoni shqetësimet,** p.sh. *"Është e mrekullueshme që po filloni të mendoni për vaksinat"*
- 4. Pyetni-ofroni-verifikoni:** p.sh. *"Pra, çfarë dini ju për vaksinën ndaj gripit?"*
- 5. Përmbledh dhe përcakto veprim:** p.sh. *"Kjo do të thotë për ju...."*

Kini parasysh kur dialogoni me ta

DUHET	NUK DUHET
Merrni nje qendrim/stil udhezuesi	Nuk duhet te merrni nje qendrim urdherues apo argumentues
Punoni me individin per te fituar besimin i/e tij/saj.	Nuk duhet te identifikoni dhe te vendosni per individin
Eksploroni arsyet e dyshimeve ne lidhje me vaksinimin. Mendoni nga prespektiva e tyre.	Nuk duhet te debatoni me të. Bejeni te qarte rolin tuaj si degjues te shqetesimeve qe ka.
Reflektoni per ato qe ju shpreh individi	Nuk duhet te beni me shume se tre pyetje njeherazi.

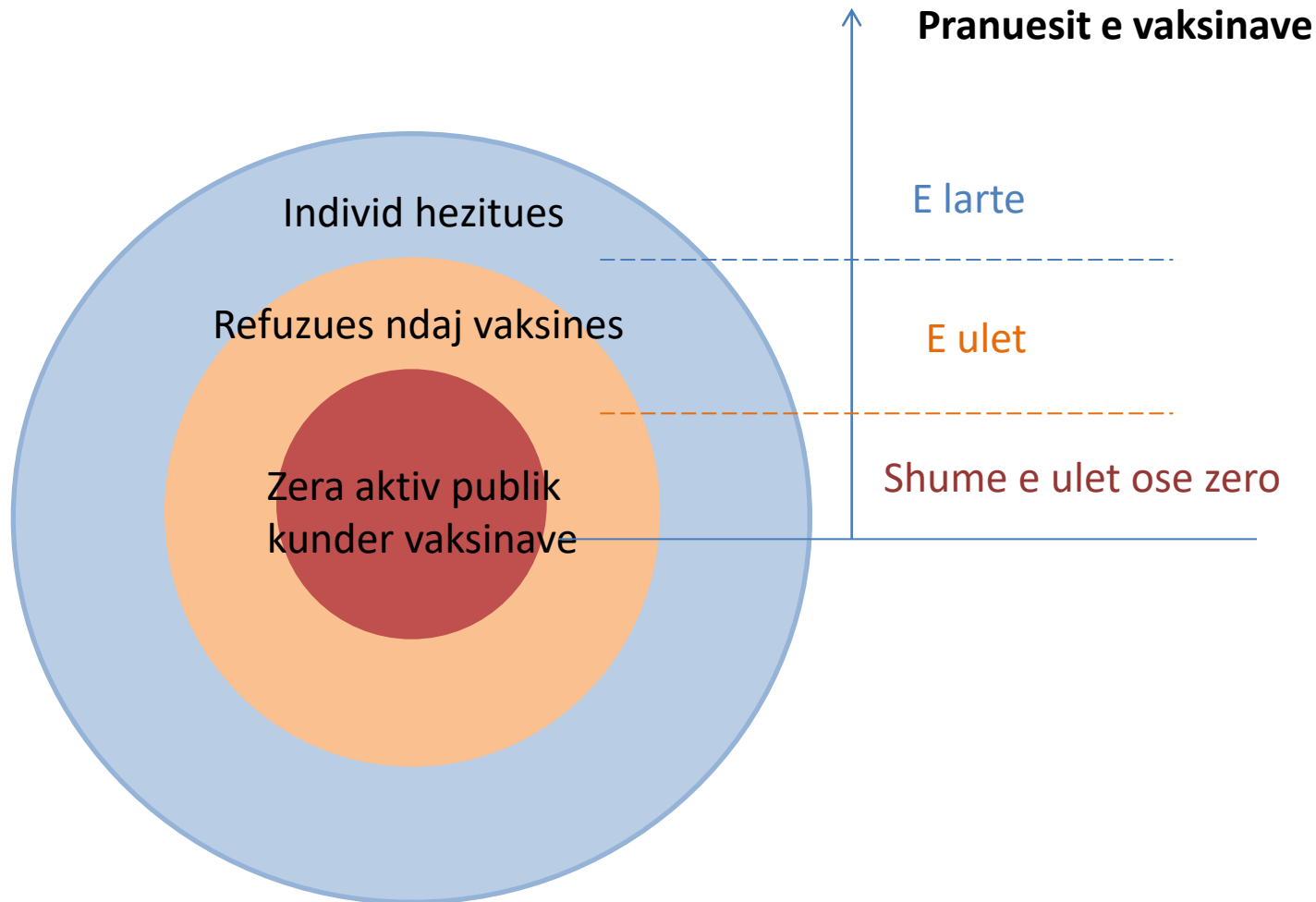
Si halka ndërlidhëse duhet;

- Bashkëveprojmë në komunikimin me individin
- Bashkëbisedojmë me qëllim zbulimin e arsyeve të hezitimit
- Ofrimi i një ambienti komunikues sa më shoqëror e që krijon afrimitet

Me qëllimin ndryshim e sjelljes së hezituesit,
në pro vaksinë.

Si t'i diferencojmë?

Probabiliteti per te ndryshuar mendimin mbi vaksinat.

Kini parasysht

- Zërat refuzuese dhe aktiv publik kundër vaksinimit, janë më të prirur për debat dhe ballafaqim.
- Mirëpo kur ballafaqohemi në publik me ta, fokusi jonë është **Audienca/Dëgjuesit** (ndër ta edhe hezituesit)

Kur i përgjigjemi këtyre grupeve

- Përgatitja e mesazheve kyce

p.sh. Vaksinimi ndaj gripit është mënyra më e mirë për të parandaluar gripin.

- Dëgjues të mirë

- Përdorimi i teknikës së “Përqaimit”

p.sh. Qëllimi ynë ashtu si dhe i juaji është ofrimi i shërbimit dhe mbrojtjes më të mirë të fëmijës tuaj. Mënyra më e mirë dhe sigurtë që ne ofrojmë është vaksinimi.

- Algoritmi *(Hofnagle & Hofnagle)*

Hap 1: Identifikimi i teknikave te perdorura nga refuzuesit

Komplot	Argumentojne se marreveshjeve shkencore jane rezultat i kompleteve sekrete dhe te nderthurura
Ekspert te rreme	Perdorin ekspert te rreme si burim me i besueshem dhe i kombinojne me denigrimin e eksperteve te njohur
Selektiviteti i informacionit	Referohen publikimeve te caktuara qe sfidojne marreveshjet shkencore
Pritshmeri te pamundura	Pritshmeri 100% te rezultateve te sigurta, ku s ka efekte anesore
Shtremberim faktesh dhe logjike e rreme	Perdorim i analogjive te gabuara, hidhen ne perfundime te gabuara, etj.

Hapi 2: Identifikimi i temave ku bazohen refuzuesit

Rreziku nga semundja	Argumentojne se semundjet e parandalueshme nga vaksinat jane zhdukur ose se nuk jane te rrezikshme
Besimi	Vejne ne dyshim besueshmerine tek autoritet shendetesore
Menyra alternative	Argumentimi se ka menyra te tjera alternative me te mira se sa vaksinimi.
Efektiviteti i vaksines	Vejne ne dyshim efektivitetin e vaksines si metode parandaluese.
Siguria	Vejne ne dyshim qe vaksinat jane te sigurta dhe ngrejne ceshtjet mosbesimi ndaj sigurise se tyre.

Hapi 3: Përgjigjet nga zërat Pro vaksinë

Hapi 1: Identifikimi i teknikave te perdorura

Hapi 2: Identifikimi i temave ku bazohen

Hapi 3: Pergjigjja me ane te mesazheve kyce

Hapi 1: Identifikimi i teknikave te perdorura	Hapi 2: Identifikimi i temave ku bazohen	Hapi 3: Pergjigjja me ane te mesazheve kyce
<p>Komplot</p> <p>p.sh.qeveria fsheh te dhenat mbi gripin dhe informacionin për prejardhjen e vaksinës ndaj gripit</p>	<p>Besimi</p> <p>p.sh.qeveria perfiton nga firmat farmaceutike prodhuese te vaksinave, pasi eshte nje biznes fitimprues</p>	<p>p.sh. Z/Znj.XY injoron faktin se ne mbare boten evidencat shkencore te pavaruara kane treguar per dobine e vaksinave ne shendetin e njerezve. Gjithashtu po mundohet te mbivleresoje fuqine dhe te diskretitoje autoritetet shendetesore ne mbare boten.</p>

Hapi 1: Identifikimi i teknikave te perdorura

Ekspert te rreme

p.sh.ne nje manifest i firmosur nga 30 kerkues, e publikuar ne rrjetet sociale , thuhet se....

Hapi 2: Identifikimi i temave ku bazohen

Rreziku nga semundja

p.sh.semundjet infektive dhe kryesisht gripi, jane nen kontroll nuk eshte i nevojshem vaksinimi.

Hapi 3: Pergjigjja me ane te mesazheve kyce

P.sh. Fakti që është një kerkues nuk e percakton per te qene nje ekspert mbi vaksinimin dhe burimi juaj vjen nga te ashtuquajturit eksperte te rreme. Tek te gjithë kerkuesit qe merren me vaksinat ka unanimitet qe duhet te jemi te vigjilent dhe duhet te vaksinojme. Ka njerez qe per arsye te ndryshme nuk mund te vaksinohen dhe si rrjedhoje kemi detyre morale ti mbrojme duke u vaksinuar vete. Semundjet infektive jane te rrezikshme dhe vazhdojne te shkaktojne me miliona vdekje.

Hapi 1: Identifikimi i teknikave te perdorura

Selektiviteti i informacionit

p.sh. Ky studimi tregon se gripi mund te sherohet me nje diete me supe dhe shume lengje e vitamina C.

Hapi 2: Identifikimi i temave ku bazohen

Efektiviteti i vaksines

p.sh. Permireshimi i kushteve sanitare, niveli ekonomik, rritja e standarit te jetes jane faktore te progresit ne shendetesi- nuk jane vaksinat.

Hapi 3: Pergjigjja me ane te mesazheve kyce

P.sh. Ju po perzgjidhni te dhenat dhe studime te caktuara. Fakti eshte se ka me mijera studime dhe evidenca shkencore qe tregojne se vaksinimi ka shpetuar jete . Ai eshte dhe vazhdon te jete nje nder nderhyrjet shendetesore me te suksshme ne bote.

Hapi 1: Identifikimi i teknikave te perdorura

Pritshmeri te pamundura

p.sh. Une nuk jam kunder vaksines ndaj gripit por nuk do ja rekomandoja asnjerit nese nuk eshte 100% e sigurte.

Hapi 2: Identifikimi i temave ku bazohen

Siguria

p.sh. Si ta vaksinoje femijen tim nese nuk me garantohet siguria?

Hapi 3: Pergjigjja me ane te mesazheve kyce

p.sh.Pritshmerite per nje siguri 100 % eshte e pamundur. Asnje nderyhyrje duke filluar nga operacioni i zemres apo me i lehte tek mjekimi me paracetamol nuk ofron siguri 100%.Ajo qe dihet eshte se semundjet e parandalueshme nga vaksina jane me te rrezikshme dhe rendojne me shume se shpimi nga vaksina. Keto semundje shkaktojne vdekje.

Hapi 1: Identifikimi i teknikave te perdorura

Shtremberim faktesh dhe logjike e rreme

p.sh. Vaksinat nuk jane natyrale dhe si rrjedhoje ato jane te demshme per organizmin

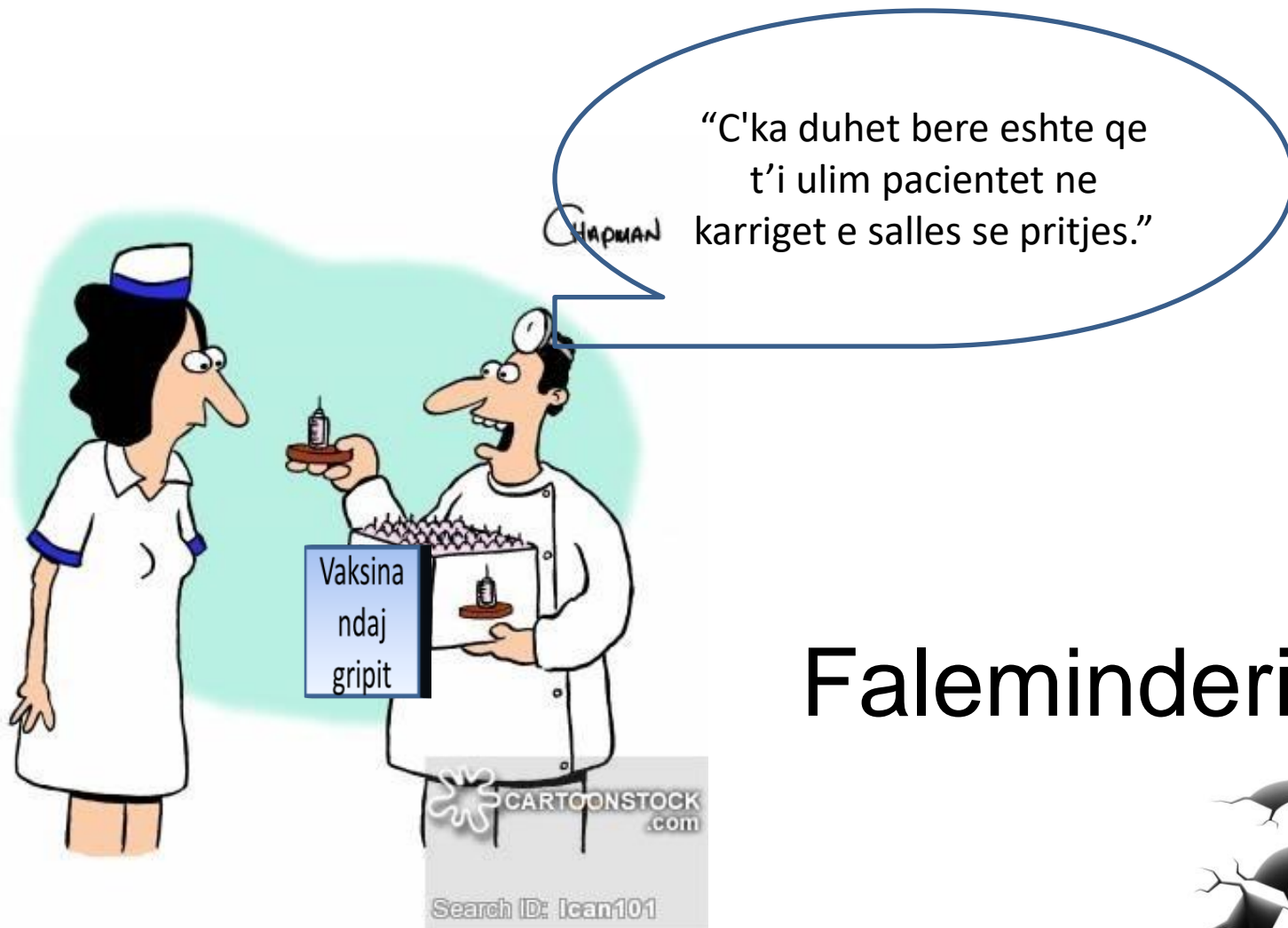
Hapi 2: Identifikimi i temave ku bazohen

Menyra alternative

p.sh.Parandalimi natyral (kalimi i gripit) eshte me i mire per femijet tane, se sa produktet atifciale dhe kimike

Hapi 3: Pergjigjja me ane te mesazheve kyce

p.sh.Ju po perdorni llogjike te rreme, se jo cdo gje jonatyrale eshte e keqe. Jonatyrallja eshte e mire-proteza ne kembe, apo ne dhembe, E nganjehere eshte e keq-armet kimike. Une perseris ate qe eshte e mbeshtetur boterisht nga trupi shkencor i evidencave. Nuk ka alternative me te sigurte dhe me efektive se sa vaksinat.

“C'ka duhet bere eshte qe t'i ulim pacientet ne karriget e salles se pritjes.”

Vaksina ndaj gripit

Faleminderit

"All we have to do is place them on the waiting room chairs!"

Referenca

Behavioural insights summer school (BISS) -WHO, 2018

Habersaat K.B.:Regional overview and introduction to the WHO Tailoring Immunization Programmes (TIP) approach

Betsch C: Can we measure vaccine hesitancy

Dube E:Behaviour change interventions that work(ed)

Mening L: Critical role of the health worker

Tomsa S : Engaging with communities, Unicef

WHO How to respond to vocal vaccine deniers in public, 2017

WHO Tailoring Immunization Program (TIP)

Leask J, et al. Communicating with parents about vaccination: a framework for health professionals. BMC pediatrics. 2012;12(1):154.

Paterson P, et al. Vaccine hesitancy and healthcare providers. Vaccine 2016 Dec 20;34(52): 6700-6706